

Tantárgy kód

BMETE93AF01

Tantárgy azonosító adatok

1.	A tárgy címe	Többváltozós analízis fizikusoknak									
2.	A tárgy angol címe	Multivariate Analysis for Physicists									
3.	A tárgy rövid címe	TöbbváltAnal	Követelmény	4	+	2	+	0	v	Kredit	6
4.	Ajánlott/kötelező előtanulmányi rend										
	vagy	Tantárgy kód 1	Rövid cím 1	Tantárgy kód 2	Rövid cím 2	Tantárgy kód 3	Rövid cím 3				
	4.1	BMETE93AF00	Analízis								
	4.2	...									
	4.3										
5.	Kizáró tantárgyak										
6.	A tantárgy felelős tanszéke	Differenciálegyenletek Tanszék									
7.	A tantárgy felelős oktatója	Dr. Fritz József	beosztása	egyetemi tanár							

Akkreditációs adatok

8.	Akkreditációra benyújtás időpontja	2005.11.21.	Akkreditációs bizottsági döntés időpontja	

Megjegyzések

Csak az űrlap fehéren hagyott mezőibe írjunk és a mezők között a **tabulátor** billentyűvel haladjunk! Ha egy kitöltött mezőből tabulátor billentyűvel lépünk ki, több más mező értéke automatikusan megváltozhat. Egy adott mezőre lépve, az állapotsorban megjelenő rövid, ill. az F1 gomb megnyomásakor kapható hosszabb leírás ad segítséget a kitöltéshez. A *tantárgy kódot* a dékáni hivatal adja.

1-2. sorok: A *tárgy címének* (max. 60 karakter) legalább egy karakterben különböznie kell minden más, Neptunban regisztrált tárgy címétől.

3. sor: A *rövid cím* jellegzetes, legfeljebb 16 karakter hosszúságú rövidítés. A *követelmény* előadás+gyakorlat+labor formátumú, az *utolsó mező* a félév végi számonkérés típusa (v,f,a vagy s, részletes információ az F1 gombra). A *kredit* megadásánál ügyelni kell arra, hogy az alább részletezett, a *tantárgy elvégzéséhez átlagosan szükséges tanulmányi munka* mennyiségével összhangban legyen (összes óraszám = kredit*30 óra).

4. sor: Legfeljebb 3, már korábban hallgatott tárgy adható meg a 4.1 sorban. A 4.2 és 4.3 sorok *vagylagos* lehetőségek megadására szolgálnak, például abban az esetben, ha az egyik tárgynak korábban oktatott változatai is megfelelőek. **5. sor:** A *kizáró tantárgyaknál* azokat a tárgyakat kell felsorolni, amelyek tematikái a most akkreditálandó tárggyal 75% vagy annál nagyobb átfedést mutatnak.

6-7. sorok: A felelős tanszék és oktató hatáskörét, ill. kijelölésének feltételeit a *Képzési Kódex 2001* c. dokumentum 9.1 fejezete tartalmazza.

Tematika			
7.	A tantárgy az alábbi témakörök ismeretére épít vektoralgebra, sorozatok és sorok, egyváltozós függvények differenciál- és integrálszámítása		
8.	A tantárgy célkitűzése, feladata a szakképzés céljának megvalósításában TTK Fizika (BSc) képzés kötelező alaptárgya		
9.	A tantárgy részletes tematikája Kétváltozós függvények folytonossága, szintfelületek. Differenciálszámítása, Young tétel, teljes differenciál, egzakt egyenletek. Lokális és feltételes szélsőérték. Implicit függvények. Sík és térgorbék érintője, normálisa, görbülete. Elemi komplex függvények, komplex hatványsorok, a konvergenciakör. Függvénysorozatok és sorok, Taylor sorfejtés. Hatványsor tagonkénti differenciálása. Komplex függvény differenciálhatósága, Cauchy-Riemann egyenletek. Vonalintegrálok, komplex Newton-Leibniz szabály. Fourier-sorok: a sorfejtés technikája, példák, nevezetes numerikus sorok összegének kiszámítása. Többváltozós függvények: topológiai alapfogalmak, Banach fixpont tétele, implicit függvény tétel. Többváltozós függvények megadása, szemléltetése, folytonossága. Többváltozós függvények differenciálszámítása: deriváltvektor, iránymenti deriváltak. Geometriai szemléltetés, szintfelületek, lánc-szabály, középértéktétel, differenciál, függvény lineáris közelítése. Szélsőérték: lokális és tartományi szélsőérték, nyeregpont. Vektor-vektor függvény deriválhatósága, Jacobi-mátrix és -determináns. A Jacobi mátrix bázistranszformációja, invariánsai: divergencia és rotáció. Vektoriális szorzat. Szorzatok divergenciája és rotációja. Vonalintegrál, a munka, centrális erőterek potenciálja. Integrálszámítás: területi és térfogati integrál, ezek kiszámítása kétszeres és háromszoros integrállal, integráltranszformáció. Gömbi koordináták. Görbék ívhossza, felületek felszíne.		
10.	Követelmények, az osztályzat (aláírás) kialakításának módja		
	szorgalmi időszakban	zárthelyik megírása min. 30%-os eredménnyel heti háti feladatok min 40% teljesítéssel	vizsgaidőszakban Írásbeli és/vagy szóbeli vizsga; osztályzat kialakítása: 40% zárthelyik eredménye, 60% vizsga eredménye
11.	Pótlási lehetőségek a félévközi zárthelyik a szorgalmi időszak utolsó hetében pótolható, a sikertelen vizsga iv jelleggel pótolható		
12.	Konzultációs lehetőségek számonkérések előtt szervezett konzultációk, továbbá egyéni konzultációk fogadóórákon		
13.	Jegyzet, tankönyv, felhasználható irodalom Thomas' Calculus, 11th ed. Addison Wesley 2004.(magyar kiadás előkészületben) tervezett digitális példatár Fritz József: Matematikai Analízis, digitális jegyzet: www.math.bme.hu/~jofri		

14.	A tantárgy elvégzéséhez átlagosan szükséges tanulmányi munka mennyisége órákban (a teljes szemeszterre számítva)		
	14.1	Kontakt óra	84
	14.2	Félévközi felkészülés órákra	26
	14.3	Felkészülés zárthelyire	16
	14.4	Zárthelyik megírása	4
	14.5	Házi feladat elkészítése	10
	14.6	Kijelölt írásos tananyag elsajátítása (beszámoló)	0
	14.7	Egyéb elfoglaltság	0
	14.8	Vizsgafelkészülés	40
	14.9	Összesen	180
15.	Ellenőrző adat		Kredit * 30 180

A tantárgy tematikáját kidolgozta			
16.	Név	beosztás	Munkahely (tanszék, kutatóintézet stb.)
	Dr. Fritz József	egyetemi tanár	Differenciálegyenletek Tanszék
	Dr. Moson Péter	egyetemi docens	Differenciálegyenletek Tanszék

A tanszékvezető		
17.	Neve	aláírása
	Dr. Szántai Tamás	

Megjegyzések

14.1 sor: Értéke automatikusan kitöltődik az űrlap elektronikus változatában, a „Követelmény” címszónál megadott óraszám értékek alapján, az (előadás+gyakorlat+labor) * (14 oktatási hét) formula szerint. **14.4 sor:** Értéke 0, ha a zárthelyik íratása kontakt órákon történik, egyébként pedig a minimálisan szükséges számú zárthelyi megírásához felhasználandó idő (a pót zárthelyik nélkül). **14.7 sor:** Az „Egyéb elfoglaltság” szöveg helyére a tevékenység konkrét megnevezését kell írni.

15. sor: Az itt szereplő értéknek és a **14.9 sorban** automatikusan megjelenő tanulmányi óraszám összegnek hozzávetőlegesen meg kell egyeznie! Tájékoztatásul azt vegyük figyelembe, hogy a hallgatók által egy szemeszterben átlagosan 30 kreditnyi munkamennyiséget kell teljesíteni, azaz a szorgalmi és vizsgaidőszak során elvárt terhelés összesen kb. 900 munkaóra.